Kohtulahendite kogumik

ÜLDKOHTU OTSUS (apellatsioonikoda)

18. september 2018 *

Apellatsioonkaebus – Avalik teenistus – Lepingulised töötajad – Pensionid – Liikmesriikide pensioniskeemides omandatud pensioniõiguste ülekandmine liidu pensioniskeemi – Teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutuse poolt staažilisa ettepaneku tegemisel antud teabe väidetava ebapiisavusega tekitatud kahju – Kahju hüvitamise nõude rahuldamata jätmine esimeses kohtuastmes – Personalieeskirjade artikli 77 neljas lõik – Varaline kahju

Kohtuasjas T-702/16 P,

mille ese on apellatsioonkaebus Euroopa Liidu Avaliku Teenistuse Kohtu (kolmas koda) 20. juuli 2016. aasta otsuse Barroso Truta jt *vs.* Euroopa Liidu Kohus (F-126/15, EU:F:2016:159) peale selle kohtuotsuse tühistamise nõudes,

José Barroso Truta, Euroopa Liidu Kohtu lepinguline töötaja, elukoht Bofferdange (Luksemburg),

Marc Forli, Euroopa Liidu Kohtu lepinguline töötaja, elukoht Lexy (Prantsusmaa),

Calogero Galante, Euroopa Liidu Kohtu lepinguline töötaja, elukoht Aix-sur-Cloie (Belgia),

Bernard Gradel, Euroopa Liidu Kohtu lepinguline töötaja, elukoht Konacker (Prantsusmaa),

esindaja: *avocat* S. Orlandi ja *avocat* T. Martin,

apellandid,

versus

Euroopa Liidu Kohus, esindajad: J. Inghelram ja Á. Almendros Manzano,

kostja esimeses kohtuastmes,

ÜLDKOHUS (apellatsioonikoda),

koosseisus: koja president M. Van der Woude, kohtunikud H. Kanninen ja D. Gratsias (ettekandja),

kohtusekretär: ametnik G. Predonzani,

arvestades menetluse kirjalikku osa ja 9. veebruari 2018. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

otsuse

1 Apellatsioonkaebusega paluvad apellandid, kelleks on tähtajatute lepingute alusel teenistusse võetud ja Euroopa Liidu Kohtu halduse peadirektoraadis (endise nimega infrastruktuuri peadirektoraat) olevatele teenistuskohtadele nimetatud tegevusüksuse I lepingulised töötajad José Barroso Truta, Marc Forli, Calogero Galante ja Bernard Gradel, tühistada Euroopa Liidu Avaliku Teenistuse Kohtu (kolmas koda) 20. juuli 2016. aasta otsus Barroso Truta jt *vs.* Euroopa Liidu Kohus (F-126/15, edaspidi „vaidlustatud kohtuotsus“, EU:F:2016:159). Selle kohtuotsusega jättis Avaliku Teenistuse Kohus rahuldamata apellantide hagi, millega nad taotlesid Euroopa Liidu Kohtult hüvitise väljamõistmist enne selle institutsiooni teenistusse asumist liikmesriikide pensioniskeemides omandatud ning Euroopa Liidu pensioniskeemi üle kantud pensioniõiguste kaotamise eest.

Õiguslik raamistik ja vaidluse aluseks olevad asjaolud

Õiguslik raamistik

2 Alates 1. jaanuarist 2014 kehtivas redaktsioonis on Euroopa Liidu ametnike personalieeskirjade (edaspidi „personalieeskirjad“) V jaotise 3. peatüki pealkirjaks „Pensionid ja invaliidsustoetus“. Artiklis 77 on sätestatud:

„Ametnikul, kes on teenistuses olnud vähemalt kümme aastat, on õigus saada vanaduspensioni […]

Maksimaalne vanaduspension on 70% viimasest põhipalgast viimasel palgaastmel, millel ametnik oli vähemalt ühe aasta jooksul. Ametnikule makstakse 1,80% tema viimasest põhipalgast iga VIII lisa artikli 3 kohaselt arvestatud teenistuses oldud aasta eest.

[…]

Vanaduspension ei või olla väiksem kui 4% elatusmiinimumist iga teenistuses oldud aasta kohta.

Pensioniiga algab 66-aastaselt.

[…]“.

3 Personalieeskirjade VIII lisa artiklis 6 on sätestatud, et „[p]ensionihüvitiste arvutamiseks kasutatav elatusmiinimum vastab palgaastme AST 1 esimese järgu ametniku põhipalgale“.

4 Personalieeskirjade artikli 77 varasemas redaktsioonis, mida kohaldati 1. maist 2004 kuni 31. detsembrini 2013, oli sätestatud, et „[a]metnikule makstakse 1,90% tema viimasest põhipalgast [viimasel palgaastmel, millel ametnik oli vähemalt ühe aasta jooksul] iga […] teenistuses oldud aasta eest“ ning et pensioniiga saabub 63-aastaselt.

5 Personalieeskirjade VIII lisa artiklis 2 on sätestatud:

„Vanaduspensioni makstakse ametnikule kogunenud pensioniõigusliku staaži aastate koguarvu põhjal. Iga artikli 3 sätete kohaselt arvestatud aasta annab talle õiguse ühele aastale tööstaažile ja iga täielik kuu ühele kaheteistkümnendikule tööstaaži aastast.

Vanaduspensioniõiguse arvutamisel arvestatav maksimaalne tööstaaž [on] maksimumpensioni saamiseks vajalik aastate arv personalieeskirjade artikli 77 teise lõigu tähenduses“.

6 Personalieeskirjade VIII lisa artikli 11 lõikes 2 on sätestatud:

„Ametnikul, kes asub liidu teenistusse:

– pärast lahkumist valitsusasutuse või riikliku või rahvusvahelise organisatsiooni teenistusest või

– pärast tegutsemist töötaja või füüsilisest isikust ettevõtjana,

on õigus pärast ametissenimetamist, kuid enne personalieeskirjade artiklis 77 nimetatud vanaduspensioni maksmise õiguse saamist, tasuda liidule tegeliku ülekandekuupäeva kohaselt sellise teenistuse või tegevustega omandatud pensioniõiguste kogumaksumus.

Sellisel juhul määrab institutsiooni ametisse nimetav asutus või ametiisik, mille teenistuses ametnik on, kindlaks ametniku endisest teenistusajast tuleneva pensioniõigusliku staaži aastate arvu oma pensioniskeemi raames üldiste rakendussätetena, arvestades ametniku põhipalka, vanust ja ülekande tegemise päeval kehtivat vahetuskurssi ja võttes aluseks üle kantud kapitali, pärast ülekande tegemise kuupäeva ja tegeliku ülekandekuupäeva vahel kapitalikasvu näitava summa mahaarvamist.

[…]“.

7 Euroopa Liidu muude teenistujate teenistustingimuste (edaspidi „teenistustingimused“) artiklis 109 on sätestatud:

„1. Teenistusest lahkumise korral on lepingulisel töötajal õigus vanaduspensionile, kindlustusmatemaatilise väärtuse ülekandmisele või lahkumistoetuse maksmisele vastavalt personalieeskirjade V jaotise 3. peatükile ja VIII lisale […]

2. Personalieeskirjade VIII lisa artikli 11 lõikeid 2 ja 3 kohaldatakse lepinguliste töötajate suhtes analoogia põhjal.

[…]“.

8 Teenistustingimuste artiklis 110 on sätestatud:

„Liidu lepinguliste töötajate mis tahes teenistusaega võetakse arvesse pensioniõigusliku staaži arvutamisel, nagu on ette nähtud personalieeskirjade VIII lisas.“

9 Viimaks on Euroopa Liidu Kohtu halduskomitee 17. oktoobri 2011. aasta otsuse personalieeskirjade VIII lisa artiklitega 11 ja 12 seotud üldiste rakendussätete kohta artikli 7 lõikes 6 sätestatud, et „[pärast ülekande tegemist toimuva staažilisa määramisel] arvesse võetavate aastate arv ei tohi ühelgi juhul olla suurem nende aastate arvust, mille jooksul oli isik asjaomaste pensioniskeemidega liitunud“ ning „staaži aastate arvu ülemmäärast tingitud rahaline ülejääk hüvitatakse asjaomasele ametnikule“.

Vaidluse aluseks olevad asjaolud

10 Avaliku Teenistuse Kohus on vaidluse aluseks olevad asjaolud välja toonud vaidlustatud kohtuotsuse punktides 8–48. Nende punktide põhisisu on välja toodud alljärgnevalt.

Pensioniõiguste ülekandmise taotlused

11 Apellandid esitasid aastatel 2006–2010 personalieeskirjade artikli 11 lõike 2 alusel taotlused nende poolt varem erinevates Luksemburgi, Prantsusmaa ja Belgia asutustes omandatud pensioniõiguste ülekandmiseks.

12 Euroopa Liidu Kohtu teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutus edastas apellantidele staažilisa ettepanekud, paludes neil arvestuse aluseks võetud asjaolusid hoolikalt kontrollida ning tehes neile ettepaneku „[a]rvestust puudutavate selgituste saamiseks ja arutamaks, millised on [nende] pensioniõiguste ülekandmise võimalused […] võtta ühendust [Euroopa Liidu Kohtu personali- ja finantsküsimuste peadirektoraadi personali- ja personalihalduse direktoraadi määratud ametnikega]“.

13 Teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutus juhtis selle tõttu apellantide tähelepanu asjaolule, et „[kõnealuste ettepanekute kohaselt] kindlaks määratava staažilisa õiguslikud tagajärjed tekivad lähtudes nendest Euroopa avaliku teenistuse pensioniskeemi tingimustest, mis kehtivad pensioni määramise ajal, ent pensioniõiguste ülekandmise regulatsiooni alusel kindlaks määratud staažilisa aastate arvu ei muudeta“, et „staažilisa ettepanek muutub siduvaks alles pärast kogu ülekantava summa laekumist“ ning et „selliselt määratud staažilisa [ei loeta] personalieeskirjade artikli 77 kohaselt Euroopa avaliku teenistuse pensioni saamise õiguse tekkimiseks vajaliku minimaalse teenistuses oldud aja, milleks on kümme aastat, hulka“ (vaidlustatud kohtuotsus, punktid 11, 12, 16, 21 ja 27).

14 Apellandid tegid vajalikud toimingud, et pensioniõigused, mille nad olid omandanud erinevates liikmesriikide pensioniskeemides, millega nad olid liitunud enne Euroopa Liidu Kohtu teenistusse asumist, saaksid mõnede apellantide puhul täielikult, teiste puhul osaliselt üle kantud (vaidlustatud kohtuotsus, punktid 13, 18, 23, 29 ja 30). Vaidlustatud kohtuotsuses on ka märgitud, et Euroopa Liidu Kohtu pädevad teenistused tegid apellantide riigisiseste pensioniõiguste ülekandmise menetlustes lõplikud otsused (kõik koos edaspidi „staažilisa määramise otsused“).

15 Konkreetsemalt teatas personalieeskirjadest tulenevate õiguste osakonna juhataja 16. veebruari 2012. aasta teatega J. Barroso Trutale, et pärast tema poolt varem omandatud pensioniõigustele vastava kapitali, see tähendab 61 121,08 euro ülekandmist arvutas teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutus uuesti nende pensioniõiguste liidu pensioniskeemi ülekandmisest tekkiva staažilisa pikkuse, mille tulemusena loeti sestpeale kõnealusesse skeemi sissemaksete tegemise perioodiks 8 aastat ja 24 päeva (vaidlustatud kohtuotsus, punkt 14).

16 Personalieeskirjadest tulenevate õiguste osakonna juhataja teatas 16. veebruari 2012. aasta, 8. aprilli 2013. aasta ja 25. juuli 2014. aasta teadetega M. Forlile, et pärast tema poolt erinevates liikmesriikide pensioniskeemides omandatud pensioniõigustele vastava kapitali ülekandmist arvutas teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutus uuesti nende pensioniõiguste liidu pensioniskeemi ülekandmisest tekkiva staažilisa pikkuse, mille tulemusena loeti sestpeale kõnealusesse skeemi sissemaksete tegemise perioodideks 15 aastat ja 18 päeva, 6 päeva ning 1 aasta ja 23 päeva (vaidlustatud kohtuotsus, punkt 19).

17 Personalieeskirjadest tulenevate õiguste osakonna juhataja teatas 13. novembri 2009. aasta ja 6. detsembri 2010. aasta teadetega C. Galantele, et teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutus arvutas uuesti tema poolt erinevates liikmesriikide pensioniskeemides omandatud pensioniõiguste liidu pensioniskeemi ülekandmisest tekkiva staažilisa pikkuse, mille tulemusena loeti sestpeale liidu pensioniskeemi sissemaksete tegemise perioodiks 4 aastat ja 1 kuu, mille tõttu hüvitatakse C. Galantele 7626,50 eurot ning 10 aastat, 4 kuud ja 5 päeva (vaidlustatud kohtuotsus, punkt 25).

18 Personalieeskirjadest tulenevate õiguste osakonna juhataja teatas esiteks 20. detsembri 2006. aasta teatega, mis tühistati ja mida muudeti 21. detsembri 2009. aasta teatega, ja teiseks 18. oktoobri 2011. aasta teatega B. Gradelile, et pärast tema poolt erinevates liikmesriikide pensioniskeemides omandatud pensioniõigustele vastava kapitali ülekandmist arvutas teenistuslepingute sõlmimise

pädevusega asutus uuesti nende pensioniõiguste liidu pensioniskeemi ülekandmisest tekkiva staažilisa pikkuse, mille tulemusena loeti sestpeale sellesse skeemi sissemaksete tegemise perioodiks 16 aastat, millega seoses hüvitatakse B. Gradelile 14 235,11 eurot, 3 aastat, 2 kuud ja 20 päeva ning 2 aastat, 3 kuud ja 5 päeva (vaidlustatud kohtuotsus, punkt 31).

12. aprilli 2012. aasta kohtumine ja apellantide esitatud selgitustaotlused

19 Olles saanud Euroopa Liidu Kohtu personali- ja personalihalduse direktoraadi poolt kõigile töötajatele 9. märtsil 2012. aastal saadetud e-kirja, milles käsitleti „pensionikalkulaatoriks“ kutsutava pensioniõiguste modelleerimistööriista uuendamist, kasutasid apellandid seda tööriista ning avastasid, et nende pensioniõiguste ülekandmine nende pensioni ei suurenda. Teisisõnu, apellantide väitel ning eeltoodud moel saadud hinnangu alusel oleks nende pensionile jäämise ajal pensioni suurus sisuliselt samasugune, sõltumata nende poolt varem erinevates liikmesriikide skeemides omandatud pensioniõiguste ülekandmisest (vaidlustatud kohtuotsus, punktid 32 ja 33).

20 J. Barroso Truta ja M. Forli initsiatiivil 2012. aasta aprillis toimunud kokkusaamisel kohtusid nad personalieeskirjadest tulenevate õiguste osakonna juhatajaga. Selle kokkusaamise käigus selgitas kõnealuse osakonna juhataja, kuidas toimub nende osas eeskätt personalieeskirjade artikli 77 neljandast lõigust tuleneva normi (edaspidi „elatusmiinimumi reegel“) kohaldamine.

21 Eespool nimetatud kokkusaamisel teatati apellantidele ka, et liidu pensioniskeemi juba üle kantud pensioniõiguste tagasi kandmine asjasse puutuvatele liikmesriigi asutustele ei ole põhimõtteliselt võimalik. Kõnealuse osakonna juhataja leppis kahe asjaomase isikuga kokku, et võtab ühendust Euroopa Komisjoni teenistustega, et uurida, kas viimased on samasuguste juhtumitega kokku puutunud ning kuidas nad on sellistel puhkudel toiminud (vaidlustatud kohtuotsus, punkt 34).

22 Nagu märgitud ka vaidlustatud kohtuotsuse punktis 35, ilmneb personalieeskirjadest tulenevate õiguste osakonna juhataja – kes nimetati Euroopa Liidu Kohtu siseselt ajutiselt teisele ametikohale – 11. veebruari 2015. aasta e-kirjast, et eelmainitud kokkusaamisel teatasid eespool punktis 20 nimetatud apellandid talle, et nad olid osalenud ühel kokkusaamisel, mille ametiühing korraldas C. Galante initsiatiivil, kes oli neid teavitanud vajadusest kiiresti korraldada oma pensioniõiguste ülekandmine, vältimaks õiguste kaotamist.

23 J. Barroso Truta ja M. Forli palusid 23. aprilli 2012. aasta kirjas personalieeskirjade artikli 25 alusel Euroopa Liidu Kohtu personali- ja finantsküsimuste peadirektoraadi peadirektoril (edaspidi „peadirektor“) uurida võimalusi maksta nende nimel liidu pensioniskeemi ülekantud summad asjasse puutuvatele liikmesriigi asutustele tagasi (vaidlustatud kohtuotsus, punkt 36).

24 J. Barroso Truta ja M. Forli esitasid 26. aprillil 2012 ühele käesoleva kohtuasjaga seotud asutusele, nimelt caisse nationale d’assurance pension du Luxembourgile (CNAP) (Luksemburgi riiklik pensionikindlustuskassa) taotluse tühistada nende taotlused pensioniõiguste üleviimiseks ning taastada nende poolt selle asutuse juures varem omandatud õigused. 7. mai 2012. aasta kirjades jättis Luksemburgi riiklik pensionikindlustuskassa need taotlused rahuldamata, rõhutades sisuliselt, et pensioniõiguste ülekandmine on lõplik (vaidlustatud kohtuotsus, punkt 37).

25 C. Galante esitas 3. septembril 2012 personalieeskirjade artikli 25 alusel peadirektorile taotluse hinnata Euroopa Liidu Kohtu võimalust maksta tagasi Luksemburgi riikliku pensionikindlustuskassa poolt tema varem omandatud pensioniõigustega seonduvalt üle kantud kapital. Nimetatud apellant pöördus selles küsimuses ka otse Luksemburgi riikliku pensionikindlustuskassa poole. 27. septembri 2012. aasta memorandumis teatas peadirektor C. Galantele, et ei saa tema taotlust rahuldada (vaidlustatud kohtuotsus, punktd 38 ja 39).

26 Peadirektor teatas J. Barroso Trutale ja M. Forlile 5. veebruaril 2013, et teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutus pöördus nende olukorra uurimiseks kahel korral Luksemburgi riikliku pensionikindlustuskassa poole, ent 20. juulil ja 17. augustil 2012 teatas see liikmesriigi asutus, et ei nõustu sellega, et Euroopa Liidu Kohus kannaks tagasi pensioniõigused, mille need kaks apellanti olid varem omandanud ja mis olid liidu pensioniskeemi üle kantud. Seda keeldumist kinnitas Luksemburgi riiklik pensionikindlustuskassa uuesti 7. jaanuaril 2013 (vaidlustatud kohtuotsus, punkt 40).

Kohtueelne menetlus

27 Sarnaselt sõnastatud 16. aprilli 2014. aasta kirjades esitasid apellandid personalieeskirjade artikli 90 lõike 1 alusel taotlused, et teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutus hüvitaks varalise kahju, mis tekkis nende pensioniõiguste ülekandmisest liidu pensioniskeemi. Nad põhjendasid oma taotlusi sisuliselt väitega, et tulenevalt personalieeskirjade artikli 77 neljandast lõigust ja konkreetsemalt elatusmiinimumi reeglist, millest nad oma varem omandatud pensioniõiguste ülekandmisega nõustumise ajal teadlikud ei olnud, võetakse nende pensioni arvutamisel arvesse ainult Euroopa Liidu Kohtu teenistuses olnud aastaid. Niisiis ei mõjuta nende hinnangul nende tulevase pensioni suurust see staaž, mis tekkis neil pensioniõiguste ülekandmisest tulenevalt. Apellandid rõhutasid, et kui teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutus oleks neid nõuetekohaselt teavitanud vanaduspensioni alammäärast, milleks on vähemalt 4% elatusmiinimumist iga teenistuses oldud aasta kohta, oleksid nad loobunud oma varem omandatud pensioniõiguste ülekandmisest, säilitades nõnda ka oma riigisisesed pensioniõigused, mis oleks neil võimaldanud vajaduse korral taotleda riigisisest pensioni (vaidlustatud kohtuotsus, punkt 41).

28 Apellandid leidsid, et teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutus käitus õigusvastaselt, kuna ei andnud neile piisavat teavet selle kohta, et staažilisa, mille nad võiksid personalieeskirjade VIII lisa artikli 11 lõike 2 alusel saada, konkreetselt nende puhul nende tulevase vanaduspensioni suurust ei mõjuta. Seetõttu taotlesid nad teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutuselt hüvitist varalise kahju eest, mille suurus vastab liidu pensioniskeemi nende hinnangul täiesti asjatult üle kantud pensioniõigustega seotud kapitali suurusele. Summadeks, mida apellandid koos neile lisanduvate intressidega nõudsid, olid J. Barroso Truta puhul kokku 61 121,08 eurot, M. Forli puhul kokku 129 440,98 eurot, C. Galante puhul kokku 76 324,29 eurot ja B. Gardeli puhul kokku 99 565,13 eurot (vaidlustatud kohtuotsus, punkt 42).

29 Teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutuse pädevust teostades jättis peadirektor 3. septembri 2014. aasta teatega 16. aprilli 2014. aasta taotlused rahuldamata, „kahetse[des], et [apellandid] sellisesse olukorda sattus[id]“. Taotluste rahuldamata jätmise otsuse kohaselt ei käitunud teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutus õigusvastaselt, mis puudutab seda, kui palju teavet ta apellantidele staažilisa ettepaneku tegemisel andis (vaidlustatud kohtuotsus, punkt 43).

30 Konkreetsemalt rõhutas peadirektor, et kui nad oleksid järginud kõnealustele staažilisa ettepanekutele lisatud memorandumis „võrdlemisi käskivas stiilis“ esitatud üleskutset võtta ühendust personalieeskirjadest tulenevate õiguste osakonnaga, oleksid apellandid saanud selgitusi elatusmiinimumiga seotud mehhanismi toimimise kohta ning kuivõrd konkreetsel juhul oleks see olnud asjakohane, oleks asutus modelleerinud nende tulevase pensioni pensioniõiguste ülekandmise korral või ilma selleta, millest oleks selgunud, milline mõju elatusiinimumi reeglil konkreetselt apellantide olukorrale on (vaidlustatud kohtuotsus, punkt 44).

31 Peadirektor selgitas, et igal juhul on liikmesriigi pensioniskeemis omandatud pensioniõiguste ülekandmise kasulikkusele antav mis tahes hinnang ebakindel eeskätt seetõttu, et selle aluseks on tingimused, sealhulgas personalieeskirjade kohased tingimused, mis võivad aja jooksul muutuda. Ta rõhutas, et ei saa välistada, et apellantide karjääri jooksul hakatakse nende suhtes kohaldama teistsuguseid palgaastmestikke, nagu kõrgemalseisvate tegevusüksuste lepinguliste teenistujate või

ajutiste ametnike ja teenistujate palgaastmestikud. Samamoodi võib liidu seadusandja tulevikus muuta elatusmiinimumi summat, samuti võidakse liikmesriikide tasandil kehtestada kumuleerumist takistavad normid (vaidlustatud kohtuotsus, punkt 45).

32 Peadirektor leidis kokkuvõttes, et „sellistel asjaoludel jaguneb pensioniõiguste ülekandmise või nende üle kandmata jätmise üle otsustamisel vastutus selliselt, et asutus [teeb] asjaomasele isikule kättesaadavaks ning [edastab] viimase taotlusel teabe, mis asutusel on olemas või mille [ta saab] hankida, ning asjaomane isik, keda see küsimus eeskätt puudutab, [veendub] enne oma otsuse tegemist omalt poolt selles, et tal on täielik ja õige teave“ (vaidlustatud kohtuotsus, punkt 46).

33 Apellandid esitasid 21. novembril 2014 sisuliselt identsetes avaldustes personalieeskirjade artikli 90 lõike 2 alusel kaebused peadirektori 3. septembri 2014. aasta otsuse peale, millega jäeti rahuldamta nende 16. aprilli 2014. aasta taotlused (vaidlustatud kohtuotsus, punkt 47).

34 Sarnaselt sõnastatud 17. juuni 2015. aasta otsustega jättis Euroopa Liidu Kohtu kaebuste lahendamise komitee eespool nimetatud kaebused rahuldamata (vaidlustatud kohtuotsus, punkt 48).

Vaidlus esimeses kohtuastmes ja vaidlustatud kohtuotsus

35 Apellandid esitasid 25. septembril 2015 Avaliku Teenistuse Kohtule hagi, mis registreeriti numbriga F-126/15 ja milles nad taotlesid esimese võimalusena, et Euroopa Liidu Kohut kohustataks maksma liikmesriigi pensionifondidele või kindlustustele vastavalt J. Barroso Truta eest 61 121,08 eurot, M. Forli eest 129 440,98 eurot, C. Galante eest 76 324,29 eurot ja B. Gradeli eest 99 565,13 eurot. Teise võimalusena taotlesid nad Euroopa Liidu Kohtult nende summade väljamõistmist endi kasuks. Kolmanda võimalusena taotlesid apellandid, et Avaliku Teenistuse Kohus tuvastaks, et Euroopa Liidu Kohus käitus nende varem omandatud pensioniõiguste ülekandmise puhul õigusvastaselt. Viimaks taotlesid apellandid kohtukulude väljamõistmist Euroopa Liidu Kohtult.

36 Vaidlustatud kohtuotsuses leidis Avaliku Teenistuse Kohus esmalt, et hagi tuleb vastuvõetamatuse tõttu jätta läbi vaatamata. Konkreetsemalt leidis kohus, et käesoleval juhul ei saa teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutusele ette heidetavat tegevust, see tähendab staažilisa ettepanekute tegemisel apellantidele ebapiisava teabe andmist, käistleda eraldiseisvana mitmest etapist koosnevast menetlusest, mille tulemusena tehti lõplikud staažilisa määramise otsused (vaidlustatud kohtuotsus, punkt 66). Kuivõrd teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutuse lõplikud otsused tunnustada pärast apellantide poolt varem omandatud pensioniõiguste ülekandmist liidu pensioniskeemis teatud staažilisa olid käsitatavad neid kahjustavate meetmetena, oleks neid saanud vaidlustada personalieeskirjade artikli 90 lõike 2 alusel esitatava kaebuse ning vajaduse korral ELTL artikli 270 ja personalieeskirjade artikli 91 lõike 2 alusel esitatava hagiga (vaidlustatud kohtuotsus, punkt 67). Sellist hagi oleksid hagejad saanud põhjendada väitega, et nende poolt staažilisa ettepaneku kohta antud nõusolek oli teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutuse poolt väidetava informeerimiskohustuse rikkumise tõttu kehtetu. Avaliku Teenistuse Kohtu hinnangul seondus see tegevus apellante puudutavate staažilisa määramise otsuste ettevalmistamisega ning seda ei saa eraldi vaidlustada, vaid seda saab vaidlustada eespool nimetatud lõplike otsuste peale hagi esitamisel (vaidlustatud kohtuotsus, punkt 68).

37 Juhtides esiteks tähelepanu kohtupraktikale, mille kohaselt ei saa ametnik või teenistuja, kes on jätnud teda kahjustava meetme õigel ajal esitatava kaebuse ja seejärel tühistamishagiga vaidlustamata, seda minetust parandada ega endale uut vaidlustamise tähtaega tekitada, esitades hiljem kahju hüvitamise nõude, mille eesmärk on selgelt saavutada rahaliselt samasugune tulemus, nagu oleks olnud selle akti peale õigel ajal esitatud tühistamishagil (vt vaidlustatud kohtuotsus, punktid 60–63 ja seal viidatud kohtupraktika), ning tõdedes teiseks, et apellandid olid jätnud eespool punktis 36 nimetatud lõplike otsuste õiguspärasuse vaidlustamata, leidis Avaliku Teenistuse Kohus, et hagi on vastuvõetamatu.

38 Kõrvalmärkusena käsitles Avaliku Teenistuse Kohus talle esitatud hagi ka sisuliselt. Esiteks, olles tuletanud meelde liidu lepinguvälise vastutuse tekkimise tingimusi (vaidlustatud kohtuotsus, punkt 72), leidis kohus, et „kuigi tegu olnuks parema haldusega, kui teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutus oleks staažilisa ettepanekus juhtinud asjasse puutuvate lepinguliste teenistujate tähelepanu personalieeskirjade artikli 77 neljanda lõigu sisule, ei saanud mõistlikult oodata, et hoolikas administratsioon, kes nagu käesoleval juhul lahendas [aastatel 2008–2010] sadu pensioniõiguste ülekandmise taotlusi, näeks iga ettepaneku sõnastamisel ette iga konkreetse ametniku ja teenistuja jaoks pensioniõiguste ülekandmisega kaasnevaid tagajärgi“ (vaidlustatud kohtuotsus, punkt 74). Avaliku Teenistuse Kohus leidis samuti, et kõnealusel juhul sai teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutus täita oma hoolitsemiskohustuse vastavalt hea halduse põhimõttele (vaidlustatud kohtuotsus, punkt 75).

39 Sellega seoses võttis Avaliku Teenistuse Kohus arvesse ühelt poolt ka asjaolu, et apellandid „taotlesid kiiresti oma riigisiseste pensioniõiguste ülekandmist liidu pensioniskeemi ning kinnitasid hiljem oma taotlusi, pidamata vajalikuks võtta oma otsustega seotud selgituste saamiseks eelnevalt ühendust administratsiooniga“, kuigi teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutus kutsus neid tehtud ettepanekutes üles võtma ühendust „arvestust puudutavate selgituste saamiseks ja arutamaks, millised on [nende] pensioniõiguste ülekandmise võimalused“ (vaidlustatud kohtuotsus, punktid 75 ja 76).

40 Teiselt poolt märkis Avaliku Teenistuse Kohus, et kohtupraktikast tulenevalt eeldatakse, et iga teenistuja tunneb personalieeskirju ja konkreetsemalt oma töötasu või vanaduspensioniga seotud norme (vt vaidlustatud kohtuotsus, punkt 77 ja seal viidatud kohtupraktika). Lähtudes sellest kohtupraktikast, ent võttes ka arvesse, et „[apellantide] teenistusülesandeid silmas pidades [ei olnud] nad neist asjust tingimata kõige paremini teadlikud“, sedastas Avaliku Teenistuse Kohus, et asjasse puutuvate sätete sõnastus oli „suhteliselt selge“ ning et see oleks pidanud „vähemalt ajendama [apellante] [käesoleval juhul kõne all oleva küsimuse kohta] administratsioonilt järele pärima“ (vaidlustatud kohtuotsus, punkt 78).

41 Teiseks asus Avaliku Teenistuse Kohus seisukohale, et apellandid ei tõendanud, et nende väidetav ja üksnes varaline kahju oleks tegelik ja kindel. Ühelt poolt leidis kohus seejuures, et apellantidel oli „jätkuvalt soov jätkata oma kärjääri Euroopa Liidu Kohtus või mõnes muus liidu institutsioonis ning et seetõttu ei saa välistada, et mõned või kõik neist asuvad hiljem tööle ajutise teenistuja või ametnikuna ehk selles töötajate kategoorias, mille puhul oleks […] nende tulevane vanaduspension, mille suurus on maksimaalselt 70% nende viimasest põhipalgast, suurem kui personalieeskirjade artikli 77 neljanda lõigu kohaldamisel kujunev summa“. Sellisel juhul „ei saa nende otsus oma pensioniõigused üle kanda olla põhjustanud [apellantidele] mis tahes kahju“ (vaidlustatud kohtuotsus, punkt 81).

42 Teiselt poolt ei olnud kindel, et ajal, mil apellandid jõuavad pensioniikka, on „personalieeskirjade artikli 77 neljandas lõigus sätestatud normi sisu ja kohaldamise tingimused tingimata samasugused“ kui vaidlustatud kohtuotsuse kuulutamise ajal, „võttes arvesse, et liidu seadusandja võib liidu ametnike ja teenistujate õigusi ja kohustusi igal ajal muuta, kehtestades ELTL artikli 336 alusel personalieeskirju ja teenistustingimusi muutvaid määrusi, mida kohaldatakse, kui ei ole sätestatud teisiti, varasema seaduse kehtivusajal tekkinud olukordade tulevaste tagajärgede suhtes“ (vt vaidlustatud kohtuotsus, punkt 82 ja seal viidatud kohtupraktika).

43 Viimaks jättis Avaliku Teenistuse Kohus vastavalt Avaliku Teenistuse Kohtu kodukorra artiklitele 101 ja 102, ning võttes arvesse konkreetsel juhul teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutuse tegevust, eriti seda, et viimane ei juhtinud kaebusele vastates apellantide tähelepanu nende esitatud kahju hüvitamise taotluse vastuvõetamatusele, Euroopa Liidu Kohtu kohtukulud tema enda kanda ning mõistis temalt välja apellantide kohtukulud.

Menetlus Üldkohtus ja poolte nõuded

44 Menetlusdokumendiga, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 30. septembril 2016, esitasid apellandid käesoleva apellatsioonkaebuse. 20. detsembril 2016 esitas Euroopa Liidu Kohus vastuse apellatsioonkaebusele.

45 Kirjalik menetlus lõpetati pärast 22. veebruari 2017. aasta repliigi ja 20. aprilli 2017. aasta vasturepliigi esitamist.

46 Apellandid esitasid 15. mai 2017. aasta kirjas Üldkohtu kodukorra artikli 207 lõike 1 alusel põhjendatud taotluse enda ärakuulamiseks suulises menetluses.

47 Ettekandja-kohtuniku ettepanekul rahuldas Üldkohus apellantide taotluse ning avas menetluse suulise osa.

48 Kodukorra artikli 89 lõikes 3, mis sama kodukorra artikli 213 lõike 1 kohaselt kuulub käesolevas asjas kohaldamisele, ette nähtud menetlust korraldavate meetmete raames esitas Üldkohus pooltele 19. detsembril 2017 kirjalikult vastamiseks küsimused. Pooled vastasid nendele küsimustele ettenähtud tähtaja jooksul.

49 Poolte kohtukõned ja vastused Üldkohtu suuliselt esitatud küsimustele kuulati ära 9. veebruari 2018. aasta kohtuistungil.

50 Apellandid paluvad Üldkohtul:

– tühistada vaidlustatud kohtuotsus;

– teha asjas sisuline otsus ja kohustada Euroopa Liidu Kohut maksma „hagejate nimel kõigisse fondidesse või kindlustustele“ J. Barroso Truta eest 61 121,08 eurot, M. Forli eest 129 440,98 eurot, C. Galante eest 76 324,29 eurot ning B. Gradeli eest 99 565,13 eurot;

– teise võimalusena mõista Euroopa Liidu Kohtult eespool nimetatud summad välja apellantide kasuks koos intressiga „3,1% aastas pensioniõiguste [liidu pensioniskeemi] ülekandmise ajast arvates“;

– mõista mõlema astme kohtukulud välja Euroopa Liidu Kohtult.

51 Euroopa Liidu Kohus palub Üldkohtul:

– jätta apellatsioonkaebus osaliselt vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata ning osaliselt põhjendamatuse tõttu rahuldamata või teise võimalusena jätta see tervikuna põhjendamatuse tõttu rahuldamata;

– mõista kohtukulud välja apellantidelt.

Apellatsioonkaebus

52 Apellandid põhjendavad apellatsioonkaebust kahe väitega. Esimene väide puudutab õigusnormide rikkumist selle tõttu, et Avaliku Teenistuse Kohus leidis esimese eelistusena, et hagi on vastuvõetamatu. Teine väide seondub hagi sisuga ning puudutab konkreetselt seda, et Üldkohus rikkus õigusnorme, leides kõrvalmärkusena esiteks, et teenistuslepingute sõlmimise päevusega asutus ei käitunud kõnealusel juhul staažilisa ettepanekute edastamisel õigusvastaselt, ning teiseks, et apellantide väidetav kahju oli vaid hüpoteetiline.

Esimene väide

53 Apellantide kirjalikest avaldustest tuleneb, et esimese väitega heidavad nad Avaliku Teenistuse Kohtule ette õigusnormide rikkumist, kui ta võttis seisukoha, et nende esimeses kohtuastmes esitatud hagi tuleb tunnistada vastuvõetamatuks. Selle kõrval leiavad nad, et nad ei taotlenud Avaliku Teenistuse Kohtus mitte üksnes varalise, vaid ka mittevaralise kahju hüvitamist.

54 Euroopa Liidu Kohus leiab sellega seoses, et kuivõrd esimeses kohtuastmes mittevaralise kahju hüvitamist ei nõutud, tuleb kõik sellega seonduvad argumendid kui vastuvõetamatud tagasi lükata. Seetõttu tuleb kõigepealt analüüsida selle kahju täpset iseloomu, mille hüvitamist apellandid esimeses kohtuastmes nõudsid.

Apellantide poolt esimeses kohtuastmes viidatud kahju iseloom

55 Nagu Euroopa Liidu Kohus õigesti välja toob, tähendaks see, kui poolel oleks lubatud esitada esimest korda Üldkohtus väiteid ja argumente, mida ta ei ole esitanud Avaliku Teenistuse Kohtus, kohtupraktika kohaselt seda, et Üldkohtusse, mille pädevus apellatsioonkaebuse läbivaatamisel on piiratud, saaks pöörduda ulatuslikuma vaidlusega kui see, mida lahendas Avaliku Teenistuse Kohus. Apellatsioonimenetluses piirdub Üldkohtu pädevus seega esimeses kohtuastmes arutatud väidetele ja argumentidele antud õigusliku hinnangu kontrollimisega (vt 13. mai 2016. aasta kohtuotsus CX *vs.* komisjon, T-496/15 P, EU:T:2016:305, punkt 46 ja seal viidatud kohtupraktika).

56 Käesoleval juhul tuleneb esimese kohtuastme toimikust, et kirjalikes avaldustes nõudsid apellandid üksnes varalise kahju hüvitamist ning nad ei väitnud Avaliku Teenistuse Kohtus, et neile oleks tekkinud mittevaraline kahju. Tuleb välja tuua, et Avaliku Teenistuse Kohtule esitatud hagides viitasid apellandid üksnes Euroopa Liidu Kohtule üle kantud pensioniõigustele vastava rahasumma kaotamisele.

57 Selle kõrval, erinevalt apellantide poolt repliigi punktis 27 märgitust, ei ole Avaliku Teenistuse Kohus mingil moel leidnud, et neile tekkinud kahju seisnes kas või osaliselt ebakindlas olukorras, kuhu nad väidetavalt sattusid. Vastupidi, sarnaselt Euroopa Liidu Kohtule tuleb sedastada, et vaidlustatud kohtuotsuse punktis 80 on konkreetselt märgitud, et „[apellantide] väidetav kahju on varaline kahju“.

58 Tõsi, apellandid väitsid esimese astme kohtus, et nende hagi sisaldas „tuvastusnõuet, kuivõrd sellega sooviti, et liidu kohus tuvastaks hüvitamise eesmärgil Euroopa Kohtu õigusvastase tegevuse“. Seejuures tuginesid nad esiteks 1. veebruari 1979. aasta kohtuotsusele Deshormes *vs.* komisjon (17/78, EU:C:1979:24) ja 26. veebruari 2015. aasta kohtuotsusele Planet *vs.* komisjon (C-564/13 P, EU:C:2015:124) ning teiseks kohtujurist Kokott'i ettepanekule kohtuasjas Planet *vs.* komisjon (C-564/13 P, EU:C:2014:2352).

59 Esimese astme kohtule esitatud hagiavalduse punktist 114 ja järgmistest punktidest tuleneb siiski, et tuvastusnõuet ei esitatud mitte seoses mittevaralist kahju puudutavate väidetega, vaid juhuks, kui „kohus leiab, et üle kantud pensioniõiguste kaotamine ei ole sel hetkel veel „kindel““. See nõue ei puudutanud apellantide väitel neile tekkinud kahju iseloomu, vaid selle eesmärk oli pigem see, et Avaliku Teenistuse Kohus tuvastaks õigusvastase tegevuse. Seda ei saa niisiis käsitada nii, nagu see hõlmaks apellantidele väidetavalt tekkinud mittevaralise kahju hüvitamise nõuet.

60 Seda silmas pidades ei ole käesoleval juhul asjasse puutuv apellantide viidatud kohtupraktika, mis võimaldab nende hinnangul liidu kohtule tuvastamisnõude esitamist (vt eespool punkt 58).

61 Seetõttu tuleb eespool punktis 55 tsiteeritud kohtupraktika kohaselt asuda seisukohale, et apellantide kahju hüvitamise nõue on vastuvõetamatu niivõrd, kuivõrd sellega soovitakse esimest korda Üldkohtus mittevaralise kahju hüvitamist, mis neile väidetavalt on tekitatud.

62 Samuti tuleb asuda seisukohale, et eespool punktides 55–61 märgitust tuleneb, et apellantide poolt esimeses kohtuastmes esitatud nõuded puudutasid ainult varalise kahju hüvitamist.

63 Järgnevalt tuleb analüüsida apellantide argumente, millega nad vaidlustavad vaidlustatud kohtuotsuses Avaliku Teenistuse Kohtu poolt esimese võimalusena võetud seisukoha nende hagide vastuvõetamatuse kohta.

Apellantide poolt esimeses kohtuastmes esitatud ja varalise kahju hüvitamist puudutavate nõuete vastuvõetavus

64 Kõigepealt tuleb märkida, et personalieeskirjade artiklites 90 ja 91 sätestatud õiguskaitsevahendite süsteemis on kahju hüvitamise hagi vastuvõetav üksnes juhul, kui selle esitamisele eelnes personalieeskirjade sätetele vastav kohtueelne menetlus (24. märtsi 1998. aasta kohtumäärus Meyer jt *vs.* Euroopa Kohus, T-181/97, EU:T:1998:64, punkt 21).

65 Kahju hüvitamise hagiga seonduv kohtueelne menetlus erineb sõltuvalt sellest, kas kahju, mille hüvitamist taotletakse, on tingitud isikut kahjustavast meetmest personalieeskirjade artikli 90 lõike 2 tähenduses või administratsiooni sellisest käitumisest, millel ei ole otsuse laadi. Esimesel juhul peab huvitatud isik esitama ettenähtud tähtaja jooksul ametisse nimetava asutuse või ametiisiku vastava meetme peale kaebuse. Teisel juhul seevastu peab haldusmenetlus algama sellega, et esitatakse taotlus personalieeskirjade artikli 90 lõike 1 tähenduses, millega taotletakse kahju hüvitamist, ning jätkuma vajaduse korral kaebusega, mis on esitatud taotluse rahuldamata jätmise otsuse peale (vt 6. novembri 1997. aasta kohtuotsus Liao *vs.* nõukogu, T-15/96, EU:T:1997:169, punkt 57 ja seal viidatud kohtupraktika).

66 Lisaks on tühistamishagi ja kahju hüvitamise hagi kohtupraktika kohaselt teineteisest sõltumatud õiguskaitsevahendid. Kuna personalieeskirjade artiklites 90 ja 91 ei ole nende kahe hagi puhul sätestatud mingisuguseid erinevusi ei haldus- ega kohtumenetluse puhul, siis võib ametnik nende erinevate õiguskaitsevahendite omavahelisest sõltumatusest tulenevalt valida ühe või teise või mõlemad koos, tingimusel, et hagi liidu kohtule esitatakse kolme kuu jooksul kaebuse rahuldamata jätmisest arvates (vt 24. jaanuari 1991. aasta kohtuotsus Latham *vs.* komisjon, T-27/90, EU:T:1991:5, punkt 36 ja seal viidatud kohtupraktika, ning 6. veebruari 2007. aasta kohtuotsus Wunenburger *vs.* komisjon, T-246/04 ja T-71/05, EU:T:2007:34, punkt 46).

67 Sellest põhimõttest on kohtupraktikas siiski tehtud erand juhuks, kui kahju hüvitamise hagi on tihedalt seotud sellise tühistamishagiga, mis on tunnistatud või tuleks tunnistada vastuvõetamatuks. Kahju hüvitamise nõue on seega vastuvõetamatu, kui kahju hüvitamise hagiga taotletakse üksnes tagajärgede heastamist, mille on põhjustanud selline akt, mida oli silmas peetud tühistamishagis, mille oleks võinud vastuvõetamatuks tunnistada või mis on vastuvõetamatuks tunnistatud, iseäranis kui kahju hüvitamise hagi ainus eesmärk on hüvitada saamata jäänud töötasu, mis oleks saadud vaid juhul, kui ka tühistamishagi oleks olnud võimalik rahuldada või kui see oleks rahuldatud (vt selle kohta 24. jaanuari 1991. aasta kohtuotsus Latham *vs.* komisjon, T-27/90, EU:T:1991:5, punktid 37 ja 38 ning seal viidatud kohtupraktika, ja 6. veebruari 2007. aasta kohtuotsus Wunenburger *vs.* komisjon, T-246/04 ja T-71/05, EU:T:2007:34, punkt 47). Nii ei saa selle kohtupraktika kohaselt teenistuja või ametnik, kes on jätnud teda kahjustava meetme õigel ajal esitatava kaebuse ja seejärel tühistamishagiga vaidlustamata, seda minetust parandada ega endale uut vaidlustamise tähtaega tekitada, esitades hiljem kahju hüvitamise nõude, mille eesmärk on selgelt saavutada rahaliselt samasugune tulemus, nagu oleks olnud selle akti peale õigel ajal esitatud tühistamishagil (vt 20. märtsi 2014. aasta kohtumäärus Michel *vs.* komisjon, F-44/13, EU:F:2014:40, punkt 45 ja seal viidatud kohtupraktika).

68 Sellega seoses tuleneb kohtupraktikast, et kui kahe hagi, see tähendab tühistamishagi ja kahju hüvitamise hagi aluseks on administratsiooni erinevad meetmed või toimingud, ei saa kahju hüvitamise hagi tühistamishagiga samastada, isegi kui mõlemad hagid tooksid hageja jaoks rahalises mõttes kaasa samasuguse tagajärje (vt 24. jaanuari 1991. aasta kohtuotsus Latham *vs.* komisjon, T-27/90, EU:T:1991:5, punkt 38 ja seal viidatud kohtupraktika).

69 Kohtuasjas, milles tehti 13. oktoobri 2015. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Cocchi ja Falcione (T-103/13 P, EU:T:2015:777) ja milles hagejad palusid tühistada samasugused staažilisa ettepanekud nagu need, mis saadeti apellantidele käesolevas asjas, leidis Üldkohus liiati, et sellise ettepaneku näol ei ole tegemist isikut kahjustava meetmega personalieeskirjade artikli 91 lõike 1 tähenduses, vaid otsuse laadi mitteomava toiminguga, mis võib anda asjaomasele isikule võimaluse esitada selle toiminguga tekitatud kahju hüvitamiseks kahju hüvitamise hagi (13. oktoobri 2015. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Cocchi ja Falcione, T-103/13 P, EU:T:2015:777, punktid 73 ja 74). Lisaks leidis Üldkohus, et kuna asjaomase isiku poolt varem muus kui liidu pensioniskeemis omandatud pensioniõiguste liidu pensioniskeemi ülekandmiseks on vajalik selle isiku nõusolek, siis tuleb asuda seisukohale, et kui asjaomane isik andis selliseks ülekandmiseks oma nõusoleku, usaldades staažilisa ettepanekut, mis osutus tema institutsiooni poolt tehtud vea tõttu vääraks või eksitavaks, saab seda nõusolekut käsitada kehtetuna, mis annab asjaomasele isikule õiguse taotleda sellise ülekandmise tulemusena vastu võetud otsuse tagajärgede tagasi pööramiseks selle otsuse tühistamist (13. oktoobri 2015. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Cocchi ja Falcione, T-103/13 P, EU:T:2015:777, punktid 75 ja 76).

70 Siiski ei saa 13. oktoobri 2015. aasta kohtuotsusest komisjon *vs.* Cocchi ja Falcione (T-103/13 P, EU:T:2015:777) järeldada, et kui institutsiooni väidetav õigusvastane toiming seondub sellise menetlusega, nagu on käesolevas asjas kõnealune õiguste ülekandmine, ning võib mõjutada asjaomase isiku poolt nõusoleku andmist, ei saa viimati nimetatu mingil juhul nõuda talle selle toiminguga tekitatud kahju hüvitamist kahju hüvitamise nõudega.

71 Konkreetsemalt piiraks eespool punktis 70 tsiteeritud kohtupraktika selline tõlgendamine ülemäära apellantide õigust esitada neile väidetavalt tekitatud kahju hüvitamiseks kahju hüvitamise hagi. Sellise kohtuotsuse tagajärg, millega tühistatakse apellantide riigisiseste pensioniõiguste ülekandmise otsused, oleks tegelikult see, et tagasiulatuvalt kaovad asjaomaste isikute suhtes põhimõtteliselt soodustava iseloomuga meetmed, kuivõrd kõnealuse ülekande tegemisega kaasneb nende jaoks staažilisa tunnustamine.

72 Apellandid ei vaidlusta käesoleval juhul eespool nimetatud otsuste tagajärgi iseenesest, see tähendab nende riigisiseste pensioniõiguste ülekandmist ja sellest tulenevat staažilisa tunnustamist, vaid toimingut, mis seisnes selles, et administratsioon ei teatanud neile, et kõnealuse ülekandmisega ei kaasne kõiki nende poolt loodetud tagajärgi. Nii ei soovinud apellandid esimeses kohtuastmes esitatud hagiga kõnealuste ülekandmise otsuste tagajärgede likvideerimist, vaid selle kahju hüvitamist, mis tekkis neile nende hinnangul asjaolust, et vaidlusalused ülekandmised ei tekitanud nende õiguslikus olukorras kõiki neid muutusi, millega nad arvestasid.

73 Järelikult pidi Avaliku Teenistuse Kohus hindama, kas hagiga sooviti üksnes staažilisa määramise otsuste tagajärgede heastamist, ning eriti, kas selle hagi ese oli saavutada rahalises mõttes samasugune tulemus, nagu oleks saavutatud nende otsuste peale õigel ajal esitatud tühistamishagiga.

74 Tuleb märkida, et erinevalt vaidlustatud kohtuotsuses leitust ei olnud see käesoleval juhul nõnda.

75 Sellega seoses tuleb kõigepealt täpsustada, et apellantide staažilisa määramise otsuste eesmärk oli tunnustada ülekannete tegemise järel teatud täiendavat pensioniõiguslikku staaži.

76 Ei saa mõistagi välistada, et staažilisa määramise otsustega tunnustatud staaži pikkus võis olla apellantide poolt loodetust väiksem ning et selles osas võinuks tegemist olla neid kahjustava meetmega.

77 Käesoleval juhul see siiski nõnda ei olnud. Kahju hüvitamise nõuetega ei soovinud apellandid saada hüvitist mitte sellise kahju eest, mis tekkis staaži tuvastamise tõttu, vaid kahju eest, mis tekkis väidetavalt sellest, et vaatamata staaži tuvastamisele, ei saa nad loota suuremat pensioni ega ka selle kapitali tagastamist, mis seondub riigisiseste pensioniõigustega, mis liidu pensioniskeemi üle kanti.

78 Sellega seoses tuleb esile tuua, et esimeses kohtuastmes esitatud repliigi punkti 9 kohaselt „ei olnud [apellantidel] mingisugust huvi hageda ülekandmist kinnitavate otsuste tühistamist, kuna need ei [erinenud] ettepanekust, millega nad olid nõustunud“ ning „kuivõrd nad said just selle, mida nad olid taotlenud, ja kuivõrd üle kantud kapital oli korrektselt staažilisaks ümber arvestatud, olid need otsused […] õiguspärased“.

79 Seetõttu ei saa asuda seisukohale, et esimeses kohtuastmes esitatud hagi oli suunatud üksnes apellantide staažilisa määramise otsuste tagajärgede heastamisele eespool punktides 67 ja 68 viidatud kohtupraktika tähenduses.

80 Tõsi, esimeses kohtuastmes esitatud põhinõudega taotlesid apellandid liidu pensioniskeemi üle kantud riigisisestele pensioniõigustele vastavate summade maksmist liikmesriikide pensionifondidele või kindlustustele (vt eespool punkt 35).

81 Tuleb aga välja tuua, et isegi kui asuda seisukohale, et põhinõudega soovisid apellandid saavutada rahalises mõttes samasugust tulemust, nagu oleks kaasnenud vaidlusaluste otsuste tühistamisega, siis alternatiivsete nõuete puhul see nõnda ei olnud. Vaidlusaluste otsuste tühistamisega ei saanuks ühelgi juhul kaasneda riigisisestele pensioniõigustele vastavate summade väljamaksmine apellantidele, vaid üksnes vaidlusaluste ülekandmise otsuste ning nende tagajärgede, see tähendab apellantide suhtes põhimõtteliselt soodustava iseloomuga ja riigisiseste pensioniõiguste liidu pensioniskeemi ülekandmisega lahutamatult seotud pensioniõigusliku staažilisa tunnustamise kaotamine *ex tunc*.

82 Kõike eeltoodut arvesse võttes tuleb tõdeda, et Avaliku Teenistuse Kohus rikkus õigusnorme, kui jättis esimese võimalusena apellantide hagi vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata.

83 Seetõttu tuleb apellantide esitatud teist väidet arvestades analüüsida seisukohti, mida Avaliku Teenistuse Kohus võttis kõrvalmärkusena.

Teine väide

84 Kõigepealt tuleb märkida, et avaliku teenistuse valdkonnas väljakujunenud kohtupraktika kohaselt peab liidu vastutuse kohaldamiseks olema täidetud rida tingimusi, nimelt institutsioonile etteheidetava tegevuse õigusvastasus, tegeliku kahju tekkimine ning põhjuslik seos väidetava tegevuse ja kahju vahel (16. detsembri 1987. aasta kohtuotsus Delauche *vs.* komisjon, 111/86, EU:C:1987:562, punkt 30, vt ka 12. juuli 2012. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Nanopoulos, T-308/10 P, EU:T:2012:370, punkt 102 ja seal viidatud kohtupraktika).

85 Eespool punktis 84 nimetatud kolm tingimust on kumulatiivsed, mis tähendab, et kui üks neist ei ole täidetud, ei saa liidu vastutust kohaldada (vt 17. mai 2017. aasta kohtuotsus PG *vs.* Frontex, T-583/16, ei avaldata, EU:T:2017:344, punkt 97 ja seal viidatud kohtupraktika).

86 Sellest järeldub, et ka juhul kui liidu institutsiooni, organi, ameti või asutuse viga leiab tuvastamist, kaasneb liidu vastutus tegelikult vaid siis, kui eeskätt hageja suudab tõendada, et talle on tegelikult kahju tekkinud (vt 29. septembri 2005. aasta kohtuotsus Napoli Buzzanca *vs.* komisjon, T-218/02, EU:T:2005:343, punkt 98 ja seal viidatud kohtupraktika).

87 Neid kaalutlusi arvestades tuleb analüüsida apellantide teist väidet, mis jaguneb kaheks osaks. Väite esimeses osas leiavad apellandid, et Avaliku Teenistuse Kohus rikkus õigusnormi, leides, et teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutuse tegevust ei saa käsitada väärana. Teise väite teises osas väidavad nad, et Avaliku Teenistuse Kohus rikkus õigusnormi, kui leidis, et apellantide väidetav kahju ei olnud tegelik ega kindel.

88 Kõigepealt tuleb seisukoht võtta käesoleva väite teise osa suhtes.

89 Apellantide hinnangul ei oma pelgalt see, et nad ei ole veel jõudnud pensioniikka ega tea, kas nende pensioniõiguste ülekandmine neile soodustuse annab, mingisugust tähtsust hinnangu andmisel sellele, kas hagis nende poolt väidetav kahju on tegelikult tekkinud. Nad väidavad selle kohta, et nad on kaotanud oma riigisisesed õigused ning nende olukord on täna ebakindel. Apellantide hinnangul tekkis see kahju seetõttu, et nad said oma riigisiseste õiguste ülekandmise menetluses puudulikku ja ebakorrektset teavet ning see kahju on tegelikult tekkinud.

90 Lisaks on võimalus, et personalieeskirjade artikli 77 neljandat lõiku võidakse muuta või see lausa kehtetuks tunnistada, teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutuse tegevuse õigusvastasuse hindamise seisukohast tähtsusetu, kuna apellantidele neid puudutavate staažilisa ettepanekute tegemise ajal oli see säte igati kehtiv.

91 Apellandid leiavad, et nende varaline kahju on kindel, kuivõrd elatusmiinimumi reegel „ei kuulu kohaldamisele täiendavalt, vaid tegu on tagatisega, mida kohaldatakse kõigi teenistujate pensioni arvutamisel“. Samuti „ei ole tuvastatav, et staažilisa määramine […] oleks selle sotsiaalset laadi põhireegli suhtes ülimuslik“. Apellantide hinnangul ei ole tuvastatav, et nende riigisisesed pensioniõigused mõjutaksid nende pensioni suurust. Sellega seoses tuginevad nad võõrtööliste sotsiaalkindlustust käsitleva 6. oktoobri 2016. aasta kohtuotsuse Adrien jt (C-466/15, EU:C:2016:749) punktidele 27 ja 28.

92 Euroopa Liidu Kohus vaidleb apellantide argumentidele vastu.

93 Siinkohal tuleb meelde tuletada, et kahju, mille hüvitamist kahju hüvitamise hagiga nõutakse, peab olema tegelik ja kindel (vt 21. veebruari 2008. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Girardot, C-348/06 P, EU:C:2008:107, punkt 54 ja seal viidatud kohtupraktika).

94 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt ei ole asjaomastel isikutel siiski takistust pöörduda liidu kohtusse, et tuvastada liidu vastutus vahetu ja piisava kindlusega ettenähtava kahju eest, isegi siis, kui kahju suurust ei saa veel täpselt välja arvutada (vt 14. jaanuari 1987. aasta kohtuotsus Zuckerfabrik Bedburg jt *vs.* nõukogu ja komisjon, 281/84, EU:C:1987:3, punkt 14 ja seal viidatud kohtupraktika). Sellisel juhul, kui on tuvastatud, et asjaomased isikud oleksid tingimata paremas olukorras, kui kostjale etteheidetavat viga ei oleks tehtud, tuleb asuda seisukohale, et kahju, mille esinemist apellandid väidavad, ei saa käsitada hüpoteetilise või pelgalt võimalikuna (vt selle kohta 9. novembri 2006. aasta kohtuotsus Agraz jt *vs.* komisjon, C-243/05 P, EU:C:2006:708, punkt 42).

95 Käesoleval juhul esinevad pensioniõiguste arvutamise aluseks olevad asjaolud, mis jäävad kuni pensioni määramiseni ebakindlaks. Need asjaolud on aga määravad, iseäranis nende suhtes elatusmiinimumi reegli kohaldamise seisukohast.

96 Tõepoolest, esiteks ei ole praegu kindel, milline on apellantide viimane põhipalk, mida nad saavad enne pensionile jäämist. Nagu Avaliku Teenistuse Kohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 81 sedastas, ei saa välistada, et apellandid asuvad hiljem tööle ajutise teenistuja või ametnikuna, mis välistaks nende puhul elatusmiinimumi reegli kohaldamise.

97 Samuti ei ole välistatud, et selles tegevusüksuses, kuhu kuuluvad apellandid, tõstetakse igakuiseid põhipalku, millel võib olla apellantide jaoks samasugune tagajärg ehk see, et nende suhtes elatusmiinimumi reegel kohaldamisele ei kuulu. Liiati rõhutavad apellandid ise oma 17. jaanuari 2018. aasta vastuses Üldkohtu küsimustele, et teenistuja AC GF I puhul, nagu seda on apellandid, on palgaastme 3 seitsmenda ja viimase palgajärgu põhipalk suurem kui teenistuja AST 1/1 põhipalk, mistõttu ei kuuluks sellise teenistuja suhtes elatusmiinimumi reegel kohaldamisele. Sellest tuleneb, et isegi kui selles tegevusüksuses, kuhu kuuluvad apellandid, igakuiseid põhipalku ei tõsteta, on võimalik, ning apellandid ei ole esitanud argumente, mis lubaksid selle võimaluse välistada, et apellandid on neile pensioni määramise ajal sellisel tööl, mis võimaldab nende suhtes elatusmiinimumi reegli kohaldamata jätta.

98 Teiseks on käesoleval ajal ebakindel ka see, mitu aastat on apellandid pensionile jäämise ajaks liidu institutsioonide teenistuses olnud. Ei saa välistada, et nende pensioni lõplikku suurust mõjutab ka see, millal nad otsustavad pensionile jääda.

99 Need sedastused on piisavad, asumaks seisukohale, et kahju, mille apellandid väidavad tekkinud olevat ja mis on üksnes varaline kahju (vt eespool punktid 55–63), ei ole eespool punktis 93 viidatud kohtupraktika tähenduses kindel.

100 Igal juhul ei saa olla kindel, nagu märkis Avaliku Teenistuse Kohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 82, et ajal, mil apellandid pensionile jäävad ja neile pension määratakse, on personalieeskirjade artikli 77 ning eeskätt selle teise ja neljanda lõigu sisu samasugune nagu käesoleva kohtuotsuse kuulutamise ajal.

101 Tuleb veel lisada, et eos ei saa välistada ka seda, et Euroopa Liidu Kohus võtab vastu sätte, mis on analoogne Euroopa Liidu Kohtu halduskomitee 17. oktoobri 2011. aasta otsuse personalieeskirjade VIII lisa artiklitega 11 ja 12 seotud üldiste rakendussätete kohta artikli 7 lõikega 6 (vt eespool punkt 9) ning mis kuulub kohaldamisele sellistes olukordades nagu see, kuhu apellandid kardavad sattuda.

102 Eelnevast tuleneb, et enne apellantidele pensioni määramist ja nende suhtes elatusmiinimumi reegli võimalikku kohaldamist ei ole ainult see asjaolu – et apellandid leiavad hüpoteetiliste andmete alusel (vt eespool punkt 19) tehtud arvutuse tulemusel, et nende pensionile jäämise ajal leiab tuvastamist, et nad on asjata oma riigisisesed pensioniõigused üle kandnud – piisav, väitmaks, et tegemist on tegeliku ja kindla kahjuga eespool punktis 93 viidatud kohtupraktika tähenduses või piisava kindlusega ettenähtava kahjuga eespool punktis 94 viidatud kohtupraktika tähenduses. Käesoleval ajal on ainus asjaolu, mille saab tõsikindlalt tuvastatuks lugeda, see, et apellantide staažilisa määramise otsustega on nende riigisisesed pensioniõigused ümber arvestatud staažilisaks.

103 Apellantide riigisisestele pensioniõigustele vastav kapital ei ole tegelikult kadunud. Ülekandmise tulemusena arvestati see ümber staažilisaks, mida peaks põhimõtteliselt arvesse võetama apellantide pensioni suuruse arvutamisel. Seetõttu ei saa, nagu Euroopa Liidu Kohus vasturepliigi punktis 41 õigesti märkis, praegu asuda seisukohale, et üle kantud pensioniõigused on apellantide jaoks kaduma läinud.

104 Isegi kui asuda seisukohale, et pensioni määramise ajal ei võimalda ükski õigusnorm apellantidel tagasi saada seda osa üle kantud kapitalist, mis vastab sellele pensioniõiguslikule staažile, mida vanaduspensioni suuruse arvutamisel arvesse ei võeta, siis saavad apellandid kasutada õiguskaitsevahendeid ja tugineda sellele, et nimetatud kapital „läks kaduma“ ilma selle eest vastusooritust saamata. Esitades hagi otsuste peale, millega määratakse nende pensionid ja pensionide suurus ning mis neid kahjustavad, kuivõrd elatusmiinimumi reegli kohaldamise tõttu ei võeta nende puhul arvesse määratud staažilisa, saavad apellandid vajaduse korral vaidlustada endi suhtes elatusmiinimumi reegli kohaldamise, kuivõrd selle reegli kohaldamise tagajärg oleks see, et nende pensionide arvutamisel ei võeta arvesse seda staažilisa, mis määrati seoses nende pensioniõiguste ülekandmisega liidu pensioniskeemi.

105 Viimaks tuleb märkida, et alusetu rikastumise alusel liidu vastu hagi esitamise võimalust ei saa isikule keelata üksnes põhjusel, et EL toimimise leping sellisel puhul õiguskaitsevahendit otseselt ette ei näe. Euroopa Kohus on nimelt leidnud, et ELTL artiklite 268 ja 340 tõlgendus, mis sellise võimaluse välistab, viiks tulemusele, mis on vastuolus Euroopa Kohtu praktikast tuleneva ja Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklis 47 kinnitatud tõhusa kohtuliku kaitse põhimõttega (vt 16. detsembri 2008. aasta kohtuotsus Masdar (UK) *vs.* komisjon, C-47/07 P, EU:C:2008:726, punktid 47 ja 50 ning seal viidatud kohtupraktika).

106 Sellega seoses ei saa välistada, et juhul kui institutsioon keeldub tagastamast asjaomasele isikule seda osa liidu pensioniskeemi üle kantud riigisisestele pensioniõigustele vastavast kapitalist, mida ta selle isiku pensioni määramisel arvesse võtta ei saa, võib see tähendada seda, et kõnealune institutsioon omastab põhjendamatult osa riigisisestest pensioniõigustest, mis on ülekandmise jaoks välja arvutatud ja mis kohtupraktika kohaselt kuuluvad tegelikult ametnikule, ning võib seega endast kujutada liidu alusetut rikastumist (vt analoogia alusel 30. jaanuari 2003. aasta kohtuotsus Caballero Montoya *vs.* komisjon, T-303/00, T-304/00 ja T-322/00, EU:T:2003:20, punkt 84 ja seal viidatud kohtupraktika).

107 Pidades silmas eespool välja toodud asjaolusid, millest tulenevalt on praegu ebakindel, kuidas apellantide pensionile jäämise ajal nende pensioni suurus arvutatakse, tuleb asuda seisukohale, et kahju, mille viimased väidavad käesoleval juhul tekkinud olevat, ei ole tegelik ega kindel eespool punktides 93 ja 94 viidatud kohtupraktika tähenduses.

108 Seetõttu tuleb asuda seisukohale, et Avaliku Teenistuse Kohus ei rikkunud õigusnormi, kui leidis, et kahju, mille apellandid väitsid tekkinud olevat, ei olnud tegelik ja kindel. Seda järeldust arvestades tuleb käesoleva väite teine osa tagasi lükata ja kogu apellatsioonkaebus rahuldamata jätta, ilma et eespool punktis 86 viidatud kohtupraktikast tulenevalt oleks vaja analüüsida apellantide teise väite esimest osa.

Kohtukulud

109 Kodukorra artikli 211 lõikes 2 on sätestatud, et kui apellatsioonkaebus on põhjendamatu või kui see on põhjendatud ja Üldkohus teeb ise kohtuasjas otsuse, otsustab ta kohtukulude jaotamise.

110 Kodukorra artikli 211 lõikes 4 on sätestatud, et institutsiooni ametnike esitatud apellatsioonkaebuste puhul võib Üldkohus otsustada kohtukulud poolte vahel jagada, kui õiglus seda nõuab.

111 Käesolevas kohtuotsuses esitatud põhjendustest ilmneb, et apellandid on kohtuvaidluse kaotanud. Lisaks on Euroopa Liidu Kohus oma nõuetes sõnaselgelt nõudnud kohtukulude väljamõistmist apellantidelt.

112 Üldkohus leiab siiski, et käesoleval juhul on tulenevalt asjaoludest, eeskätt pidades silmas käesolevas apellatsioonkaebuses tõstatatud küsimusi ning seda, et kohus ei nõustunud Euroopa Liidu Kohtu argumentidega, mis puudutasid apellatsioonkaebuse esimest väidet, õige otsustada, et apellantide kanda tuleb jätta üks neljandik nende endi kohtukuludest ning Euroopa Liidu Kohtu kanda tema enda kohtukulud ning lisaks mõista viimaselt välja kolm neljandikku apellantide kohtukuludest.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (apellatsioonikoda)

otsustab:

1. Jätta apellatsioonkaebus rahuldamata.

2. Jätta üks neljandik apellantide kohtukuludest nende endi kanda.

3. Jätta Euroopa Liidu Kohtu kohtukulud tema enda kanda ning mõista temalt välja kolm neljandikku apellantide kohtukuludest.

Van der Woude Kanninen Gratsias

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 18. septembril 2018 Luxembourgis.

Allkirjad